

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIX. Unico actu satisfieri potest pluribus præceptis, eodem tempore
concurrentibus, dum super eundem actum cadunt; secùs dum cadunt
super diversos actus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

ternos per accidens occultos (de quibus certum est sermonem esse in objectis canonibus, non verò de merè internis) non redditur per accidens inutilis, nec inefficax, ex eo quòd per accidens conjunctam non habeat potestatem coactivam: Sic Ecclesiæ potestas in actus merè internos, non redditur per se inutilis, & inefficax, ex eo quòd per se conjunctam non habeat coactivam in eos potestatem.

155 3°. Sicut Ecclesiæ potestas ferendi legem obligatoriam sub pœna æterna, non redditur inutilis, nec inefficax, ex eo quòd conjunctam non habeat potestatem per se infligendi pœnam illam, sed solus Deus: sic potestas ejusdem in actus internos, non redditur inutilis, &c. ex eo quòd conjunctam non habeat potestatem per se puniendi vel præmiandi illos, sed solus Deus. Sufficit enim quòd eos punire possit per Deum suppletentem quòd illi deest ad punitionem similibus, taliterque approbantem quòd Ecclesia facit, ut contra se, legemque suam factum reputet quòd fit contra Ecclesiam Dei vices gerentem, à Deoque auctoritatem habentem: sicut sufficit quòd pœnam æternam infligere possit per Deum, &c.

156 4°. Licet Ecclesia citra divinam revelationem, vel rei confessionem, non possit interiores actus punire pœnâ incurrendâ per sententiam in foro contentioso: benè tamen pœnâ æternâ per Deum infligendâ. Probabile quoque est, quòd pœnâ excommunicationis ipso facto, absque alia declaratione, incurrendâ, punire possit mentales Hæreticos v. g. quamvis id non faciat ob conscientiarum tranquillitatem, inquit Sylvius 2. 2. q. 104. a. 5.

157 Objicies 4°. Ecclesia est sensibilis, & visibilis: ergo præcipere nequit nisi actus sensibiles, & visibiles.

Respondeo negando consequentiam. Tum quia ex antecedente non magis consecrarium, quàm ex eo consecrarium sit Ecclesiam præcipere non posse nisi sub pœna sensibili, & visibili. Tum quia Ecclesia sic sensibilis & visibilis est in capite, & in membris suis, ut potestas ipsius spiritualis sit & invisibilis; quæ proinde ad spirituales actus, & invisibiles, sicut ad pœnam spiritualem, & invisibilem, v. g. divinæ indignationis, & æternæ damnationis, se extendat.

CAPUT XVIII.

Ad satisfaciendum legi, vel præcepto Ecclesiæ, non requiritur voluntas expressa ei satisfaciendi; sed sufficit interpretativa.

158 **P**robatur 1°. quia qui, Ecclesiæ legem vel præceptum ignorans, facit id quòd Ecclesia præcipit, ubi lex innotuerit, non tenetur ad iterandum quòd fecit, v. g. ad audiendum alterum Sacrum.

159 2°. Ex S. Thoma 2. 2. q. 104. a. 3. ad 2. ubi dicit, quòd licet actus virtutis cadat sub Tom. II.

præcepto, potest tamen aliquis implere actum virtutis præceptum, non attendens ad rationem præcepti.

Siquis tamen, die Festo, audire volens 160 plura Sacra, nollet primâ auditione præcepto satisfacere, sed secundâ, videretur ad eam teneri. Quia licet expressâ satisfaciendi intentio necessaria non sit, necessaria videtur saltem virtualis & interpretativa, sicut ad satisfaciendum voto, vel justitiæ debito. Quam ob causam sicut justitiæ debito non satisfacit, qui pauperi, eleemosynam petenti, dat solidos duos, ipsi aliunde ex justitia debitos, nolens isto dono satisfacere debito justitiæ; nec satisfacit voto, qui vovit audire Sacrum, & audit, expressè nolens per illud voto satisfacere: ita similiter, &c. Scriptura namque, frequenter inculcans obedientiam & subjectionem erga leges & Legislatores, satis insinuat leges implendas affectu saltem interpretativo legem implendi. Nec ulla inde causa serupulorum: cum affectum illum passim habeant Christiani, qui diebus ab Ecclesia præceptis Christiani officium implere solent. Tamen enim ad diem Festum fortè non reflectant, interrogati tamen, statim dicent se officio satisfacere velle. Nec dubitandum, quin scrupulosi affectum illum habeant: cum illa ipsa anxietas habendi intentionem expressam, satis ostendat ipsis non deesse interpretativam.

Scio Lessium, Suarez, Vasquez, Valentiam, Sanchez, nequidem inquirere interpretativam istam intentionem, & secundum ipsos satisfacere præcepto, qui Sacrum audit, animo non satisfaciendi. Nec simile est (inquiunt) de eo qui ad Sacrum tenetur ex voto, cum in potestate voventis sit prorogare obligationem voti; non autem in potestate subditi prorogare obligationem præcepti. Sed non videntur satisfacere: quia licet obligatus ex voto alium non formaret actum, quo obligationem vellet prorogare, maneret antiqua obligatio voti; sicut manet antiqua obligatio debiti justitiæ, in casu prius allato, licet debitor eam novo actu non proroget.

Scio etiam quòd juxta Sanchez l. 1. c. 3. 162 n. 13. verè implet Sacri præceptum, qui illud ex contemptu audit. Sicut & juxta Azor. l. 7. c. 8. & Escobar tr. 1. exam. 11. n. 31. qui solum interest feminæ videndæ & concupiscendæ gratiâ. Sed istæ opiniones probabiles non sunt: quia tales Sacrum non audiunt reverenter ac devotè, prout Ecclesia audiri vult.

CAPUT XIX.

Unico actu satisfieri potest pluribus præceptis, eodem tempore concurrentibus, dum super eundem actum cadunt; secus dum cadunt super diversos actus.

Prior pars vix probatione indiget: dum 163 enim plura præcepta super eundem actum cadunt, sive dum non exigunt nisi unum eun-

demque actum, illum ponendo, ponitur totum quod exigunt. Igitur uno illo actu ipsis satisficit. Sic Sacerdos beneficiarius, unâ horarum recitatione, satisficit ordini & beneficio, imò & pluribus beneficiis. Unico Sacerdoti satisficit obligatus ad illud die Festo & Dominico. Unico jejuni obligationi Quadragesimæ, & quatuor temporum in Quadragesima occurrentium. Et sic de aliis.

164 Quod si unicâ solutione satisfieri nequeat duplici debito justitiæ commutativa, est quia justitiæ commutativa respicit æqualitatem rei ad rem, quæ non servatur unicâ v. g. solutione decem aureorum, dum ex diversis contractibus, & singulis eorum, singulos debeo decem aureos. In obligationibus verò legalibus respicitur mens Legislatoris, qui per diversâ præcepta sæpè non intendit nisi unam eandemque rem, ut vidimus.

165 Posterior pars vix etiam probatione indiget. Dum enim plura præcepta exigunt plusquam unum actum, iis non satisficit nisi ponendo plusquam unum. Quamdiu enim non ponitur nisi unus, non ponitur totum quod exigunt. Unde qui vovit gratuitum donum decem aureorum Ecclesiæ, cui aliunde debet ex justitiâ decem aureos, non satisficit semel dando decem aureos. Quia votum gratuiti doni, est de re aliunde ex justitiâ non debita, atque adeò de re distincta ab ea, quæ ex justitiâ debetur.

166 Quando autem diversâ præcepta diversos actus exigant, vel non exigant, pendet ab intentione præcipientis, vel obligationem imponentis, quæ ex verbis vel circumstantiis dijudicanda est. Quoties enim præcipientis concedit, ut unico actu pluribus præceptis satisfiat, diversâ præcepta ipsius unicum actum exigunt. Quando verò diversis præceptis diversos actus postulat, diversâ præcepta ipsius non sunt de unico actu, sed de pluribus.

167 Hinc unico officio satisfieri nequit obligationi hodiernæ & crastinæ. Clarum quippe est obligationes, diversis temporibus affixas (cujusmodi sunt obligatio hodierna & crastina) esse de diversis numero actionibus: cum una eademque numero actio diversis temporibus à nobis fieri nequeat.

168 Eiusmodi proinde obligationes numquam simul concurrunt, magis quam dies hodierna & crastina. Unico verò actu numquam satisficit pluribus obligationibus, nisi dum simul concurrunt. Unde Alexander VII. meritò prescripsit hanc propositionem: *Unico officio potest quis satisfacere duplici præcepto, pro die præsentis & crastino.* Quam propositionem Carameus Theol. fundam. p. 1. fundamento 31. (cum eximio quodam Jesuita, ibidem sine nomine citato) idèò probabilem censuerat, quia probabilem censuerat, unicâ Matutinarum & Laudum recitatione (vesperi factâ) satisfieri duorum dierum obligationi.

169 Nec refert 1º. quòd Ecclesia permittat, an-

ticipatâ recitatione Matutinarum & Laudum hodie sub vesperam factâ, anticipatè satisfieri pro die crastina. Cum enim permissio anticipatæ solutionis, non sit remissio rei debitæ quoad substantiam, sed tantum quoad tempus, quo alioqui solvi deberet, non obstat, ne res quoad substantiam eodem modo solvi debeat, ac si suo tempore solveretur. At, si suo tempore solveretur, non eadem numero recitatione, sed diversâ solveretur. Aliter permissionem illam interpretari, non est interpretari in morum ædificationem, sed in dissolutionem, contra Ecclesiæ mentem, prout ex allatæ propositionis damnatione manifestum est.

Non refert 2º. quòd unicâ confessione, secundum Cardinalem de Lugo de poenit. disput. 15. sect. 7. Gasparem Hurtado ibidem disp. 7. diff. 12. Dianam p. 4. tract. 4. resol. 206. satisfiat obligationi duorum annorum, dum quis, justa vel injusta de causa, omisit confiteri intra annum v. g. 1690. talis enim confitendo statim initio sequentis anni, satisficit pro anno sequenti & præterito. Quia si vera sit ista sententia (quod non sine fundamento negant viri doctissimi, nosque suo tempore, Deo dante, examinabimus) est quia tunc utriusque anni præcepta concurrunt. Elapso quippe anno 1690. non extinguitur obligatio confitendi pro illo anno, sed concurrat cum obligatione confitendi anno 1691. Cui nihil simile in casu nostro. Qui enim justa vel injusta de causa omisit officium die Lunæ, non tenetur illud recitare die Martis, sed cum die Lunæ extinguitur obligatio recitandi die Lunæ. Nec proinde obligatio recitandi die Lunæ unquam concurrat cum obligatione recitandi die Martis.

CAPUT XX.

Uno eodemque tempore, per plures actus non incompatibiles, satisfieri potest pluribus præceptis, non affixis diversis temporibus.

EST omnium ferè Doctorum (apud Sanchez l. 1. Moral. c. 14. n. 111.) aientium satisfacere præcepto auditionis Missæ & horarum, qui in die Festo, tempore quo Missam audit, horas canonicas recitat, vel quascumque alias preces, ad quas tenetur ex voto, vel poenitentia injuncta. Qua in re licet non conveniant Angelus, Sylvester, Rosella, & Armilla, solum idèò disconveniunt, quia Missæ auditionem cum horarum recitatione incompatibilem putant.

Sed cur, amabo! quia (inquiunt) ad utramque requiritur attentio, quæ ad utramque simul esse non potest.

Sed contra: attentio ad utramque requisita, non est attentio ad verba, sed ad Deum, resque divinas (uti Doctores communiter tradunt cum S. Thoma 2. 2. q.